

ANTI-BALAKA, DER BETYDER ANTI-MACHETE, KALDER DEN ENE AF PARTERNE I KONFLIKTEN I DEN CENTRALAFRIKANSKE REPUBLIK SIG. MEN NETOP MACHETER HAR VÆRET FLITTIGT ANVENDT I KONFLIKTEN I LANDET. HER MACHETER OG KNIVE INDSAMLET AF FRANSKE TROPPER I CAR.

Cameroun

VÆK FRA VOLDEN

Krigen i Den Centralafrikanske Republik har sendt en halv million mennesker på flugt til nabolandene, herunder Cameroun, der er hårdt presset. Vesten trapper ned på den humanitære hjælp til det, der beskrives som Verdens største glemte humanitære katastrofe. Velkommen til nærområdet.

AF IDA MEISLING OG ANDERS REUTER, GAROUA-BOULAÏ, CAMEROUN

■ UNDER ET HALVTAG sidder tre mænd i blå UNHCR-veste på små plasticstole ved lave borde.

I hjørnet står et grønt havebord med en computer, som en medarbejder har forladt for at bede en bøn på et tæppe rettet mod Mekka. Udenfor venter hundredvis af udmattede kvinder, mænd og børn i en lang kø på et støvet og bart græsareal. De nødtørftige kontorfaciliteter er stillet op af FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR) i grænsebyen Garoua-Boulaï i Cameroun, og de trætte familier er flygtninge fra krigen i Den Centralafrikanske Republik (CAR).

De venter på at blive registreret og fotodokumenteret, så de kan sendes videre til en af områdets syv flygtningelejre. På den anden side af grænsen har de forladt et land hærget af kaos, mord og ødelæggelser, der er resultatet af borgerkrigen mellem landets kristne militsgruppe Anti-balaka og den hovedsageligt muslimske oprørsgruppe Séléka.

En af dem er 36-årige Adama Hamadou, der er blevet installeret i et midlertidigt modtagelsestelt i lejren Borgop et par timers kørsel fra Garoua-Boulaï.

“Anti-balaka rettede deres våben mod min landsby. Flere var allerede dræbt, da jeg som den eneste fra min familie nåede at flygte,” forklarer hun.

Rejsen tog tre uger og foregik barfodet gennem bushen. Med sig havde hun en lille flok forældreløse børn, og undervejs måtte de gemme sig for at undgå at støde på bevæbnede grupper.

Adama Hamadous historie er langtfra unik. Sultne og dehydrerede ankommer flygtningene fra CAR – ofte hele familier – til fods til de tilgrænsende lande, der ud over Cameroun tæller Tchad, Congo og Den Demokratiske Republik Congo. Den svære rejse

ud af CAR er for dem et bedre alternativ end at leve i et land i undtagelsestilstand, hvor bestialske mord med macheter er noget nær hverdag.

I alt har mere end en million mennesker – knap en fjerdedel af befolkningen i CAR – forladt deres hjem som følge af krigen. Halvdelen er flygtet til nabolandene, hvor de installeret i flygtningelejre kæmper med voldsomme traumer efter selv at have været udsat for vold eller set deres nærmeste blive slået ihjel.

FLYGTNINGEDRENGEN MAMOUDOU FRA DEN CENTRALAFRIKANSKE REPUBLIK VED, HVAD MACHETER KAN GØRE. UNDER SIN FLUGT TIL CAMEROUN BLEV HAN ANGREBET AF ANTI-BALAKA, SOM HUGGEDE HANS ARM AF OG EFTERLOD HAM I DEN TRO, AT HAN VAR DØD.

VENTER PÅ FREDEN. I GADO-FLYGTNINGELEJREN I CAMEROUN HAR FLYGTNINGE FRA DEN CENTRALAFRIKANSKE REPUBLIK I ALLE ALDRE SØGT SIKKERHED FOR KAMPENE I DERES HJEMLAND.

Den største andel af flygtningene – godt kvart million – er kommet til Cameroun, hvor de har slået sig ned i et område, på godt og vel 50.000 kvadratkilometer. Langt fra alle har fået plads i flygtningelejrene. De har i stedet slået sig ned i selvbestaltede, interimistiske landsbyer side om side med lokalbefolkningen. Cameroun er kendt for sin gæstfri modtagelse af flygtninge, men den massive tilstrømning lægger voldsomt pres på regionens i forvejen sparsomme ressourcer.

EN GLEMT OPERATION

FN har for nylig advaret imod, at konflikten i CAR risikerer at blive

verdens største glemte humanitære krise. 2,7 millioner mennesker har brug for nødhjælp, og UNHCR efterlyser flere midler til at håndtere flygtningesituationen.

Danmark ydede i 2013 og 2014 et samlet bidrag på 11,5 millioner kroner til UNHCR's humanitære indsats over for CAR-flygtninge i Cameroun, men siden har der ikke været bevilget ressourcer direkte til CAR-krisen. Og det er en generel tendens. Ifølge tal fra International Rescue Committees nyligt publicerede rapport *Too soon to turn away*, er kun 21 procent af den nødvendige humanitære assistance blevet kanaliseret til CAR-krisen i 2015.

“Det er en glemt operation,” siger Laurent Raguin om hjælpen til krisen i CAR med et resignerende træk på skuldrene. Han er chef for UNHCR's kontor i Yaoundé, hovedstaden i Cameroun.

For UNHCR har det betydet færre ressourcer til at håndtere det kaos, krisen har skabt i nabolandene. En nedprioritering, der også vækker bekymring på det lokale UNHCR-kontor i østregionens hovedstad, Bertoua.

“Det er ikke bare en glemt og overset krise. Den har aldrig været opdaget,” siger chefen for UNHCR's flygtningelejre i grænseregionen til CAR, Josep Zapater, og peger på, at

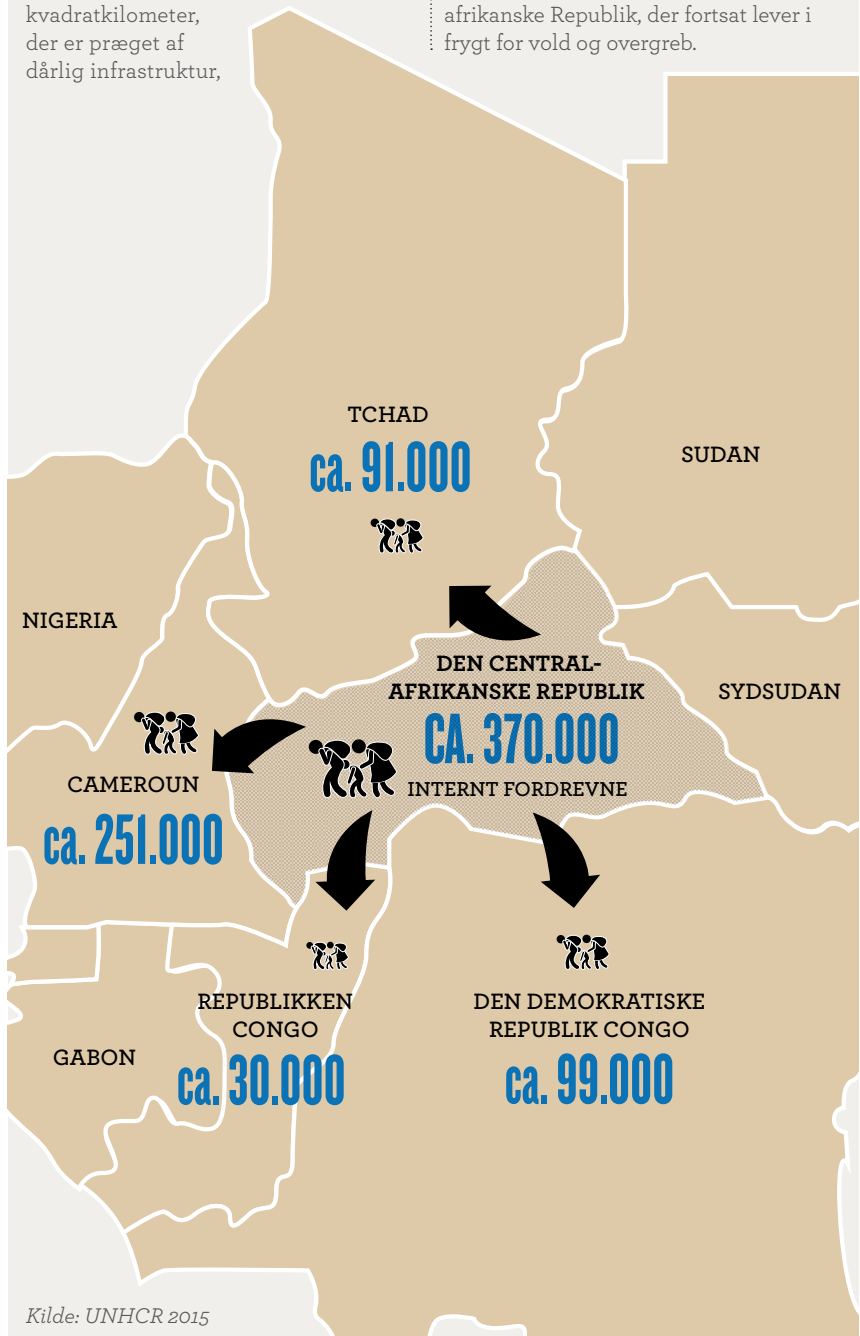

PÅ FLUGT FRA DEN CENTRAL-AFRIKANSKE REPUBLIK

Cameroun har taget imod det største antal centralafrikanske flygtninge. I et område med en lokalbefolkning på under 800.000 huses nu over 250.000 flygtninge, hvoraf størstedelen er kommet til i 2013 og 2014. Den lange grænsestrækning til CAR med mere end 30 grænseovergange og et areal på 50.000 kvadratkilometer, der er præget af dårlig infrastruktur,

er en udfordring for humanitære aktører.

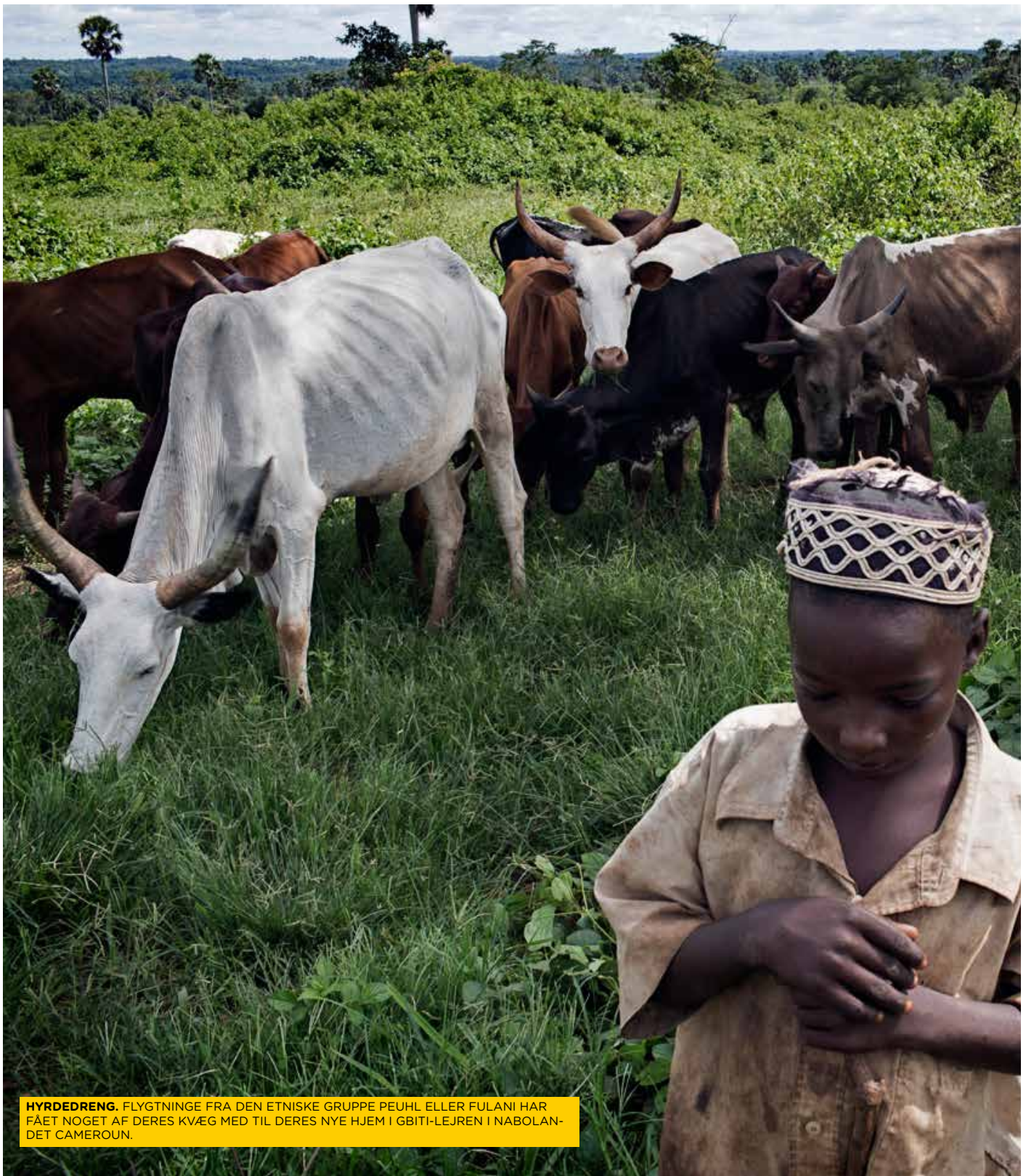
Ifølge den en opgørelse fra UNHCR i august 2015 har omkring 91.000 søgt tilflugt i Tchad, 99.000 i Den Demokratiske Republik Congo og 30.000 i Republikken Congo. Dertil kommer omtrent 370.000 internt fordrevne i Den Centralafrikanske Republik, der fortsat lever i frygt for vold og overgreb.

den humanitære indsats til CAR-krisen aldrig har ligget højt på Vestens prioriteringsliste.

“Vi mangler for eksempel 26 millioner euro alene til at løse problemerne med infrastrukturen i området,” forklarer han.

Også flygtningelejrene kalder på flere ressourcer. I flygtningelejren Gado, der huser knap 23.000 flygtninge, stimler flere hundrede mennesker tålmodigt sammen foran et stort hvidt UNHCR-telt. Med registreringsdokumenter i hånden er de linet op i lange køer foran en håndfuld Røde Kors-medarbejdere, der uddeler madbilletter, når de har tjekket flygtninge-

HYRDEDRENG. FLYGTNINGE FRA DEN ETNISKE GRUPPE PEUHL ELLER FULANI HAR FÅET NOGET AF DERES KVÆG MED TIL DERES NYE HJEM I GBITI-LEJREN I NABOLANDET CAMEROUN.

FOTO: MARCUS BLEASDALE

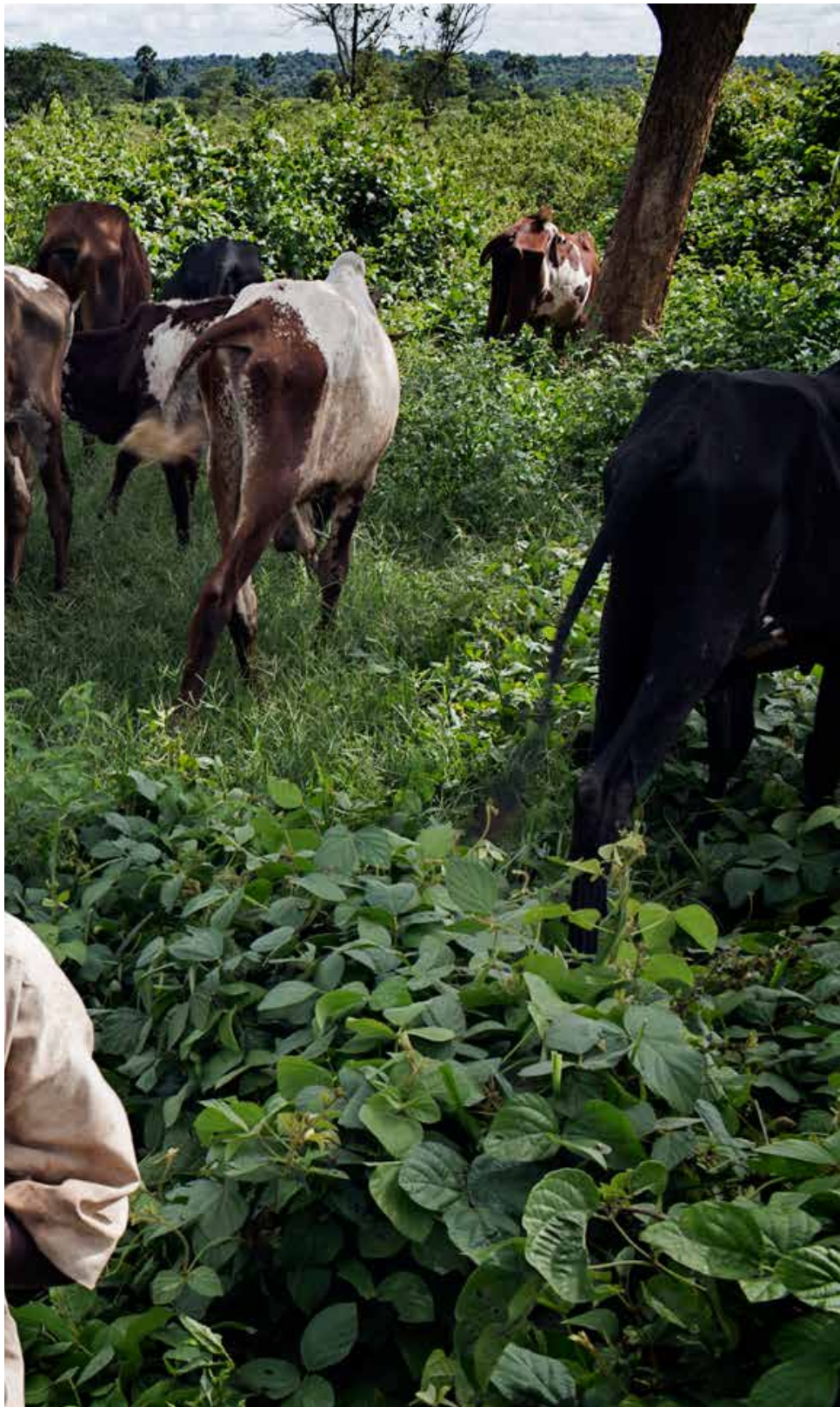
nes identitetspapirer. Madbilletterne giver dem adgang til en ny kø, hvor de får udleveret et måltid lavet på majsmel eller ris.

MENINGSLØST AT VENDE TILBAGE
Urolighederne i Den Centralafrikanske Republik går tilbage til selv-

stændigheden fra Frankrig i 1960. Den seneste store krise brød ud i 2013, hvor den kristne militsgruppe Anti-balaka indledte et brutalt hævn-togt mod det muslimske mindretal, efter at den muslimske oprørsgruppe Séléka tog magten ved et statskup. Et hævn-togt, der i februar 2014 fik

Amnesty International til at rapportere om systematisk etnisk udrensning, og som medførte en muslimsk masseflugt.

Selvom spæde fredstiltag vækker håb, plages store dele af landet fortsat af kampe mellem militsgrupperne, og der er stadig langt til en

stabilisering, der vil gøre det muligt for flygtningene at vende tilbage.

62-årige Alhadi Bouba Magati kom til Gado-lejren for et år siden efter en massakre i sin landsby, som han undslap med nød og næppe.

“De ramte mig med macheten og forlod mig, fordi de troede, jeg var

død,” siger han og peger på et ar, der strækker sig fra det øverste af panden ned langs baghovedet.

Da militsgruppen var væk, gik han rundt mellem de skamferede lig, indtil han blev samlet op af hjælpearbejdere, som kørte ham til Cameroun. I dag er flere fra hans familie dræbt, hans hus

og hans ejendele er væk, og tanken om at vende tilbage til CAR er både ubehagelig og meningsløs.

“Jeg søger at være et sted, hvor der er fred. Jeg ejer ikke noget mere, ikke engang et par sko, så fred er det eneste krav, jeg har til min tilværelse,” siger han og tager sig til baghovedet.

“Det gør ondt, når jeg taler, så jeg prøver at undgå at tale for meget.”

EN TIKKENDE BOMBE

Lige netop fred har været et privilegium i Cameroun, der har været under relativt stabil ledelse af præsident Paul Biya, siden han kom til magten via et statskup i starten af 1980'erne. Men med den massive flygtningestrøm fra CAR og en gradvis udtømmning af de i forvejen sparsomme ressourcer har det østlige Cameroun forvandlet sig til en tikkende bombe med et stigende antal overfyldte flygtningelejre i et område præget af dårlig infrastruktur og mangel på fødevarer og sundhedsfaciliteter.

“Alt kan ske i det område,” siger Laurent Raguin og henviser til, at Cameroun i forvejen er omkranset af uro, terror og krig i de omkringliggende lande Nigeria, Tchad og Den Centralafrikanske Republik.

“Geostrategisk er det fredelige Cameroun meget væsentligt for regionen, så det er ekstremt vigtigt, at vi kæmper for, at der forbliver fred i landet,” fortsætter han.

Og det er langt fra en selvfølge. I Camerouns nordligste region ved

DANMARK OG EU'S INDSATS

- Danmark ydede i 2013 og 2014 et samlet bidrag på 11,5 mio.kr til UN-HCR's humanitære indsats over for CAR-flygtninge i Cameroun. Foruden etableringen af flygtningelejre med adgang til rent vand, mad og sundhedsfaciliteter er midlerne gået til beskyttelse af de sårbare flygtninge og arbejdet med at sikre fredelig sameksistens i regionen.

- EU's humanitære bistandsorgan, ECHO, har bevilget 13,7 mio. euro i 2015 til Camerouns samlede humanitære assistance over for de 300.000 flygtninge, landet har modtaget fra CAR og Nigeria.

DE MANGE FLYGTNINGE I DET ØSTLIGE CAMEROUN ØGER PRESSET PÅ RESSOURCERNE, OG OMRÅDET ER I DAG BLEVET EN TIKKENDE BOMBE. HER CAMEROUNSK SOLDAT.

grænsen til Nigeria er freden allerede forbi. Hen over sommeren var området mål for selvmordsangreb og kidnappingsaktioner foretaget af den millitante islamistiske gruppe Boko Haram, som har tvunget 100.000 nigerianere på flugt over grænsen. Den kritiske situation nordpå afkræver lige nu den største del af UNHCR's ressourcer på bekostning af indsatsen i grænseregionen til CAR.

“

Selvom krigen ikke bunder i en religiøs konflikt, er det sådan, den ofte bliver tolket af medierne og de humanitære organisationer, og det kan ende med at blive en selvopfyldende profeti.

Josep Zapater,
UNHCR

Men det kan få store konsekvenser at trække sig ud af det område, forklarer Josep Zapater på det lokale kontor i Bertoua.

“Man efterlader et bælte på en kvart million statsløse muslimer i et skrøbeligt grænseområde. Og det er et område, der strækker sig helt op omkring den nordlige region, hvor Boko Haram har deres tråde ude efter nye sympatisører i deres kamp for et islamistisk kalifat,” siger han.

Det er forkert at reducere konflikten i CAR til et spørgsmål om religion, understreger han. Det er

en kombination af mange komplicerede årsager, der også handler om regionens pressede landbrug og ikke mindst en særdeles betændt politisk situation. Efter planen skal der afholdes valg i CAR i oktober, men den nuværende kristne regering forsøger at sørge for, at de mange fordrevne muslimske flygtninge ikke kan stemme.

“Selvom krigen ikke bunder i en religiøs konflikt, er det sådan, den ofte bliver tolket af medierne og de humanitære organisationer, og det kan ende med at blive en selvopfyldende profeti,” siger Josep Zapater fra UNHCR.

For krigen har været med til at forstærke de religiøse identiteter, og det er ikke svært at forestille sig, at de statsløse muslimske flygtninge kan være nemme “ofre” for radikale bevægelser. •

Rejsen til Cameroun er foretaget med støtte fra Danidas Oplysningsbevilling.

KONFLIKTEN KORT FORTALT

Den Centralafrikanske Republik CAR har kæmpet med vold, politisk ustabilitet og en lang række statskup, siden landet blev selvstændigt fra Frankrig i 1960.

Efter kuppet i 2003 overtog François Bozizé ledelsen af landet. Det kastede landet ud i en ti år lang urolig periode med blodige kampe mellem regeringen og oprørere. Urolighederne skabte den første bølge af flygtninge fra CAR. Cameroun tog dengang imod cirka 100.000 flygtninge, hvoraf de fleste stadig opholder sig i Camerouns østregion.

De seneste uroligheder eskalerede i starten af 2013, da bevæbnede rebeller fra den overvejende muslimske koalition Séléka erobrede hovedstaden, Bangui. Præsident Bozizé flygtede i en helikopter, mens plyndringer, tortur og mord stod på. Det var dog kun starten på en åben og blodig krig mellem Séléka og deres modstandere, Anti-balaka – en overvejende kristen milits. Anti-balaka betyder *anti-machete*, men det er ofte netop macheter kombineret med jagtriffler, giftpile og magisk overtro, Anti-balaka kæmper med.

De blodige kampe medførte, at den tidligere kolonimagt Frankrig blandede sig. Det gjorde dog ikke den store forskel, og i 2014 kunne Anti-balaka overtage magten i landet og samtidig begynde en gengældelseskampagne mod landets muslimer, der kunne ligne et systematisk folkedrab.

Der er planlagt valg den 18. oktober og 22. november. Det er stadig uvist, om de cirka 500.000 næsten udelukkende muslimske flygtninge uden for CAR får lov til at stemme.

